१. आ.व. ०८१/०८२

मिति २०८१/१०/१०

२. **कार्यालयको नामः-** मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल ।

३. **निकाय/कार्यालय प्रमुख**

नामः- डा.सूर्यप्रसाद पौडेल

सम्पर्क नः ९८५७०८९७३७

४. **सूचना अधिकारी**

नामः तेजप्रसाद पाण्डे

सम्पर्क नं.:-९८५७८५०४४६

उप न्यायाधिवक्ता

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय
लुम्बिनी प्रदेश, राप्ती उपत्यका, देउखुरी, नेपाल

५. संगठन संरचना

- **मुख्य न्यायाधिवक्ता**
  - → शाखा अधिकृत /ब.शा.अ. सातौ/आठौ (न्याय/स.व.)-१
  - **उपसचिव/ब.उ.स नवौ/दशौ (न्याय/स.व.)-१**
    - **कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखा**
      - शाखा अधिकृत/ब.शा.अ. सातौ/आठौ (न्याय/स.व.)-१
      - ब. प्रशासन सहायक/अधिकृत५/६ तह (प्रशासन/सा.प्र.)-१
      - कार्यालय सहयोगी, श्रेणी विहिन-१
      - करार सेवा
    - **प्रशासन शाखा**
      - शाखा अधिकृत/ब.शा.अ. सातौ/आठौ (न्याय/स.व.)-१
      - ब. प्रशासन सहायक/अधिकृत (प्रशासन/सा.प्र.)-१
      - कम्प्युटर अपरेटर/ अधिकृत (विविध)-१
      - कार्यालय सहयोगी, श्रेणी विहिन -१
      - ह.स.चा., श्रेणी विहिन-१
    - **आर्थिक प्रशासन शाखा**
      - लेखापाल/अधिकृत (लेखा) (प्रशासन/लेखा)-१

उप न्यायाधिवक्ता

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय
लुम्बिनी प्रदेश, राप्ती उपत्यका, देउखुरी, नेपाल

६. जनशक्तिको विवरणः-

श्रेणी वा तह	कूल स्वीकृत दरबन्दी	हाल कार्यरत जनशक्ति		कूल रिक्त दरबन्दी	कैफियत
		स्थायी	करार		
रा.प द्धितिय (न्याय सरकारी वकील)	१	१		०	संघबाट कामकाज
रा.प. तृतिय (न्याय सरकारी वकील)	३	३		०	संघबाट कामकाज
५/६ तह (प्रशासन)	२	१		१	
५/६ तह (लेखा)	१	१		१	कामकाज तोकिएको
५/६ तह (विविध)	१		१		
श्रेणी विहिन (ह.स.चा.)	१		१		
श्रेणी विहिन (कार्यालय सहयोगी)	२		२		
जम्मा	११	५	४	२	

७. वित्तीय अवस्थाको जानकारी (आ.व.२०८१/०८२):-

चालु आ.व.को विनियोजन		खर्च/वित्तीयप्रगति				भौतिक प्रगति प्रतिशत	अपेक्षित प्रगति हासिलहुन नसक्नुको कारण
चालु रू.	पूँजीगत रू.	चालु खर्च रू.	प्रतिशत	पूँजीगत खर्च रू.	प्रतिशत		
१३,३००,०००।-	३००,०००।-	४,६४३,२४६.४७	३४.९१%	७५,२००।-	२५.०६%	५२%	

८. वेरुजुको अवस्थाः-

गत विगतदेखि हाल सम्मको बेरुजु रू.	आ.व.२०८०/०८१ को बेरुजु रू.	आ.व. ०८०/८१ मा फर्छ्यौट भएकोबेरुजु रु.	बाँकी बेरुजु रू.
०	०	०	०

९. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यान्वयनको अवस्थाः-

उप न्यायाधिवक्ता

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय लुम्बिनी प्रदेश, राप्ती उपत्यका, देउखुरी, नेपाल

१०. सवारी साधनः-

सवारी साधनको संख्या		सवारी साधनको अवस्था (चालु हालत वा मर्मत गर्नुपर्ने)
चारपाङ्ग्रे	दुईपाङ्ग्रे	चालु अवस्थामा
२	५	

११. आ.व. २०८१/०८२ को आफ्नो मन्त्रालय/निकायसँग सम्बन्धित नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको प्रगति विवरणः-

क्र. स.	नीति तथा कार्यक्रमको बुँदा नम्बर	नीति तथा कार्यक्रमसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप	कार्यान्वयन को अवस्था	कार्यान्वयन हुन नसक्नुको कारण	कैफियत
		समुदायमा कानूनी शिक्षा तथा सचेतना कार्यक्रम			
		रिट प्रतिरक्षा लिखित जवाफको स्तरियता एव कानूनी रायमा प्रभावकारिता विषयक गोष्ठी अन्तरक्रिया			
		अन्तर प्रदेश स्तरीय अध्ययन अवलोकन तथा अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम			
		पुस्तकालय स्थापना (आवश्यक पुस्तक खरिद पुस्तकालय व्यवस्थापन खर्च लगायत अन्य आवश्यक क्रियाकलाप)			
		लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका हिरासत तथा कारागार व्यवस्थापनको अवस्था र कैदीहरुको मानव अधिकार संरक्षणको सम्बन्धमा अनुगमन ।	भएको		

उप न्यायाधिवक्ता

१२. वार्षिक कार्यक्रम/आयोजनाको स्थितिः-

आयोजना/कार्यक्रमको संख्या	सम्झौता भएको संख्या	प्रकृया अघि बढेको संख्या	आयोजना कार्यान्वयन गर्न नसक्नुको कारण

१३. कानुन तर्जुमाः-

ऐन/नियमावलीको संख्या	कार्यविधि/ निर्देशिकाको संख्या	मापदण्डको संख्या	तर्जुमा प्रकृयामा रहेका कानुको संख्या र नाम
मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन २०७५			मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी नियमावलीको मस्यौदा निर्माण प्रकृया शुरु गरिएको ।

१४. गुनासो सम्बोधनः-

आ.व. २०८१/०८२ हालसम्मको प्राप्त गुनासोको संख्या	समाधान भएको संख्या	समाधान हुन नसकेको संख्या	समाधान हुन नक्नुको कारण
कुनै पनि गुनासो यस कार्यालयम प्राप्त नभएको ।			

१५. सूचनाको प्रवाह र सूचना प्रविधिको प्रयोगः-

GIOMS को प्रयोग		सूचनाको त्रैमासिक स्वतः प्रकाशन		Website अद्यावधिक	
भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको
	नरहेको ।	भएको ।		भएको ।	

उप न्यायाधिवक्ता

१६. अनुगमन तथा मूल्याङ्कनः-

उप न्यायाधिवक्ता

अनुगमन भएको निकाय/कार्यक्रम/आयोजनाको संख्या	अनुगमनबाट देखिएका प्रमुख समस्या र सवालहरु
यस कार्यालयबाट माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता ज्यूको नेतृत्वमा प्रदेश अन्तरगत रहेका जिल्लाहरुमा रहेका प्रहरी कार्यालयका हिरासतहरु र जिल्ला कारागार कार्यलयहरु र बाल सुधार गृहको (दाङ, अर्घाखाँची, गुल्मी, पाल्पा, रुपन्देही र नवलपरासी) अनुगमन गरिएको ...	➢ सवै जसो जिल्ला कारागारहरुमा कारागारको क्षमता भन्दा बढी कैदी तथा बन्दीहरु राखिएको । ➢ सवै कारागारमा कैदीहरुको स्वास्थ्य परीक्षण एवं न्युनतम भौतिक पूर्वाधार तथा सेवा सुविधाको अभाव देखिएको । ➢ कारागारहरुमा कैदीलाई अदालतमा उपस्थित गराउनको लागी गाडी अभाव रहेको । ➢ रुपन्देही जिल्लामा रहेको बाल सुधार गृहमा क्षमता भन्दा बढी कानुनको विवादमा परेका बालबालिका राखिएको, कानूनको विवादमा परेका बालबालिकाहरुको शिक्षाका लागि उपयुक्त अवसर उपलब्ध हुन नसकेको पाइएको । ➢ बालसुधार गृहमा न्युनतम भौतिक सुविधाको अभावले सुधारको वातावरण बन्न नसकेको । ➢ कतिपय कैदीहरुलाई कारागारमा राख्दा कैदि पुर्जी विनै राखेको देखिएको हुँदा कैदी तथा थुनुवाको कैदी पुर्जी एंवम थुनुवा पुर्जी लिइ कारागारमा राख्नका लागि निर्देशन दिएको । ➢ प्रहरी हिरासतमा रहेका थुनुवाहरुको लागि आवश्यक कानुनी परामर्शको लागि सहजीकरणको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने तर्फ निर्देशन दिएको ।
	➢ कारागारको भौतिक पूर्वाधार, कैदी तथा बन्दीहरुको मानवोचित व्यवहार तथा मानव अधिकारको संरक्षणको लागि प्रदेश सरकारले विशेष सहयोग र पहल गर्नुपर्ने अवस्था देखिएको ।

उप न्यायाधिवक्ता

१७. असल अभ्यास र सिर्जनशील कार्यहरुः-

- मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन २०७५को कार्यान्वनको लागि नियमावली आवश्यक भएको हुँदा नियमावली निर्माणको लागि माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता ज्यूको संयोजकत्वमा ५ सदस्यीय मसौदा समिति गठन गरिएको ।
- प्रदेश कानुन निर्माण तथा कार्यान्वयनमा मुख्या न्यायाधिवक्ताको भूमिका विषयम अन्तरक्रिया कार्यक्रम गर्न आवश्यक देखिएको हुँदा सो सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गरी मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पठाइएको ।
- मुख्य न्यायाधिवक्ता तथा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालायको कार्यलाई थप परिसकृत गराउनको लागि अन्तरप्रदेश समन्वय,अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रमहरु लागएतका कार्यहरु गरिएको छ ।
- कार्यालयको आन्तरिक व्यवस्थापनका लागि माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ताको संयोजकत्वमा कार्यालय व्यवस्थापन समिति गठन गरी कार्यान्वयन गरिएको ।
- सूचनाको हक सुनिश्चिता तथा शुसासन प्रवर्धनका लागि कार्यालयबाट सूचना अधिकारी तोकिएको एंव नागरिक वडापत्र सहजपहुँचका लागि QR code निर्माणको लागि प्रकृया अपनाइएको छ ।

१८. प्रमुख कार्य तथा उपलब्धिहरुः-

१. यस कार्यालयबाट माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता ज्यूको नेतृत्वमा प्रदेश अन्तरगत रहेका जिल्लाहरुमा रहेका प्रहरी कार्यालयका हिरासतहरु र जिल्ला कारागार कार्यलयहरु र बाल सुधार गृहको (दाङ, अर्घाखाँची, गुल्मी, पाल्पा, रुपन्देही र नवलपरासी) अनुगमन गरी तहाँ रहेका समस्या समाधानका लागि तत् कार्यालयहरुलाई आवश्यक निर्देशन तथा सरोकारवाला निकायलाई ध्यानाकर्षणको कार्य गरिएको छ ।

२. प्रदेश सरकार एंवम प्रदेश सरकार मातहतका कार्यालयहरुसंग सरोकारित मुद्धाहरुको उच्च अदालत तथा सर्वोच्च अदालतमा उपस्थित भई बहस पैरवी र प्रतिरक्षा गरिएको ।

उप न्यायाधिवक्ता

१९. मुख्य मुख्य समस्या तथा चुनौतीः-

- आवश्यक मात्रामा कर्मचारीको दरबन्दी सिर्जना हुन नसकेको र दरबन्दी अनुसारका कर्मचारी समयमै पदपुर्ती हुन नसक्दा कार्यसम्पादनमा कठिनाई हुने गरेको छ ।
- कार्यालय भवन साह्रै सानो र जिर्ण अवस्थामा रहेकाले कामकारवाहीमा कठिनाई हुने गरेको ।
- मुद्दाको चाप अनुसार सरकारी वकीलको पदपुर्ती हुन नसक्दा प्रदेशका मुद्दाहरुको प्रतिरक्षामा समस्या हुने गरेको ।
- सरकारी वकिल तथा कर्मचारीको दक्षता अभिवृद्दि तथा कार्य उत्प्रेरणाका लागि पर्याप्त अवसरहरुको कमी रहेको ।
- विभिन्न निकायहरुबाट कानूनी राय माग गर्दा उक्त निकायले पुऱ्याउनु पर्ने रिट नपुर्याइ तथा निर्धारित धाँचामा नआउँने गरेका कारण कानूनी राय प्रदान गर्न असुविधा हुने गरेको ।
- लिखित जवाफ समयमै नपठाई अन्तिम समयमा पठाउने परिपाटीले यस कार्यालयबाट सुझाव दिन कठिनाई हुने गरेको, अधिकांश मुद्दा तथा रिटको लिखित जवाफमा खुलाउनु पर्ने सबै कुरा नखुलाई र आवश्यक कागजात सामेल गरेको नदेखिंदा प्रतिरक्षा गर्न असजिलो हुने गरेको ।

<u>समस्या समाधानका लागि गरिनु पर्ने उपायहरु</u>

- प्रदेश सरकार पक्ष/विपक्ष भएको मुद्धाको संख्या सर्वोच्च अदालतमा दिन प्रतिदिन बढ्दै गएको दैनिक जसो पेशी पर्दै आएको अवस्था छ । र यस कार्यालयबाट प्रत्येक पेशीका दिन प्रतिरक्षा गर्न काठमाण्डौ जान असहज हुने गरेकोले यस कार्यालयको सम्पर्क कार्यालय काठमाडौमा स्थापना गर्नु अत्यन्त आवश्यक रहेको छ ।
- उच्च अदालत रहेका क्षेत्रमा मुद्दाको चापलाई विचार गरेर तथा जिल्लामा स्थापना भएका प्रदेश सरकारका कार्यालयहरुको काम कारवाहीहरुका विरुद् द सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पनि रिट क्षेत्राधिकारभित्र रिट निवेदन पर्न सक्ने हुँदा प्रदेशका सबै जिल्लामा प्रदेश सरकारको तर्फबाट बहस पैरवी र प्रतिरक्षा गर्न, मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालयमा

रहेको मौजुदा सरकारी वकीलको संख्या कम रहेको हुदा जनशक्ती र स्रोतको सुनिश्चिता गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिन्छ ।

- मुद्दाको प्रतिरक्षा गर्दा अतिरिक्त समयमा समेत मुद्दाको अध्ययन गर्नुपर्ने हुँदा मुख्य न्यायाधिवक्ता,सरकारी वकिल र अन्य कर्मचारीहरुलाई प्रोत्साहन भत्ता उपलबध गराउने गरी आवश्यक कानुनी तथा बजेटको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ दफा ३८(२) अनुसार मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट प्रदेश स्तरीय प्यारोल र प्रोवेशन वोर्डको प्रत्यक्ष निर्देशन, नियन्त्रण र सुपरीवेक्षण मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट हुने हुदाँ सो सम्बन्धि कार्यविधि तत्काल निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

२०. **समस्या समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरुः-**

- कार्यालयमा भएको मौजुदा जनशक्तिबाट कार्य गर्नु प्रयास गरिरहेको अवस्था छ तर समयमै कार्य सम्पन्न गर्न कठिन भएको । जनशक्ति अभावका कारण सम्बन्धित सबै अदालतमा एकै साथ मुद्धाको प्रतिरक्षा गर्न असहज भएको ।
- सर्वोच्च अदालतमा मुद्दाको प्रतिरक्षा गर्नु जाँदाको लागि माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ताको पहलमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा यस प्रदेशको लागि कोठा उपलब्ध गराइएको छ।
- कारागार तथा हिरासतको अनुगमनको क्रममा देखिएका समस्या समाधानको लागी सम्बन्धित निकाय एंव सरोकारवालासंगको समन्वयलाई अगाडी बढाइएको ।

२१. **अपेक्षाः-**

१.कार्यालयमा अपर्याप्त जनशक्ति व्यवस्थापन र माग बमोजिम सम्वोधन हुने गरी बजेट व्यस्था हुनुपर्ने ।

उप न्यायाधिवक्ता

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय

लुम्बिनी प्रदेश राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

प.स. ०८१/०८२
च.नं. २१६

मितिः- २०८१/१०/१०

श्री मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
लुम्बिनी प्रदेश, राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल ।

विषयः- मासिक प्रगति प्रतिवेदन पठाइएको सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको च.नं. १४६ मिति २०८१/०९/१९ को प्राप्त पत्र अनुसार मासिक प्रगति प्रतिवेदन यसै साथ संलग्न राखी पठाइएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

१०/१०

तेजप्रसाद पाण्डे
सहायक न्यायाधिवक्ता

सहायक न्यायाधिवक्ता

☎ ०८२-५९०४४६

Email: ca.province5@gmail.com